

И завершающая пятая окружность – «суть бренда», то есть центральная идея, предлагаемая потребителю. Возможные варианты: «Полоцк – жемчужина веков», «Полоцк – там, где начинается страна», «Сердце тревожащая давняя близкая даль», «Карabela, ПлывеДзвіной у гордайплыні» и так далее [1].

Таким образом, брендинг города Полоцка дает шанс не только развитию внутреннего туризма, но и внешнего, это возможность прославить великий город в международном пространстве, показать, что Полоцк не только культурно-исторически состоявшийся город, но и город, живущий современными тенденциями в сфере развития туризма. После оформления «колеса бренда» остается только создать визуальную составляющую идентичности данного города и повсеместно ее продвигать, не забывая о применении предложенных стратегий с учетом существующих проблем в продвижении города и их решения.

СПИСОК ИСПОЛЬЗОВАННЫХ ИСТОЧНИКОВ

1. Брендинг : учеб. пособие / А. А. Иванов. – Комсомольск-на-Амуре: ФГБОУ ВПО «КНАГТУ», 2013. – 74 с.

Кухальская А.В., студент 202 группы
дневной формы обучения

Научный руководитель – Писаренко Е.М.,
кандидат филологических наук, доцент

НАВУКОВАЕ ЭСЭ ПРА ВЕРШ РЫГОРА БАРАДУЛІНА

«БАЦЬКУ»

Верш Рыгора Барадуліна “Бацьку” напісаны ў 1958 годзе, калі паэту споўнілася 23 гады, а ад заканчэння Вялікай Айчыннай вайны прайшло ўсяго 13 гадоў.

У вершы Р.Барадуліна апісваецца боль страты, які кожны трэці жыхар Беларусі адчуваў з 1941 па 1945 гады і той боль, які трымае за сэрца ад самога нараджэння кожнае новае пакаленне. Калі чытаеш гэты верш, то разумеш, што ў кожнай сям’і не абышлося без ахвяраў і нехта загінуў: бацька, маці, брат, бабуля ці дзядула, або найлепшы сябар, сусед па парце, першы каханы... Калі я чытаю гэты верш, то перад маімі вачыма паўстае вобраз малага хлопца, які пасталеў за гады вайны, аднак чакаў бацьку, каб зноў стаць яго дзіцём, а не дарослым мужчынам:

*Не плакаў я — усім на злосць,
Бо ў хаце быў адзін — мужчына.*

Паэт паказвае, як важна тата для кожнага чалавека, незалежна ад ўзросту. Бацька падае нам руку, калі мы спатыкаемся і набіваем сабе гузы... Бацька заўжды дапаможа паднесці рэчы... Бацька, нават не словам, а толькі позіркамі, умацце тваю трываласць...

Сягодняшняму маладому пакаленню трэба з павагай аставіцца да таго, хто больш ніколі не змог вярнуцца дадому, да сваіх сем’яў. І яшчэ мацней аберагаць нашых ветэранаў, якія да апошняга моманту рэзыкавалі жыццём, як бы маглі жыць у міры, у любові, у цішыні...

Тэма гэтага верша – Вялікая Айчыная вайна, якая і ў 2023 годзе ўсё роўна каменем болю стаіць ў грудзях кожнага чалавека. Гэта – наша гісторыя, наша трагедыя і наша страта, але і наша Перамога і наша радасць.

Ідэяй твора, на маю думку, сцвярджае тое, што гэта трагедыя нікога не абышла і кожнае сэрца асірацела ад страты. Аб гэтым сведчаць у нашыя дні вялікая колькасць братскіх магіл, помнікаў і мемарыяльных комплексаў. Аўтар сваім прыкладам паказвае, як мы павіны сябе паводзіць каля гэтых, не пабаюся назвыць, святых месцаў:

*А шапку я заўжды здыму
Перад магілай невядомай.*

Твор прысвечаны кожнаму невядомаму салдату-змагару, які набліжаў Перамогу, і таму пакаленню, якое мы называем «дзеці вайны». Не, яны не ўсе

ваявалі, некаторыя з іх не глядзелі смерці ў твар, але многія з іх засталіся сіротамі і на іх долю была ўскладзена таксама няпростая місія: з параненым сэрцам будаваць шчаслівае жыццё для маладога, новага пакалення.

Твор складаецца з 9 строф: немалы па аб'ёме, скупы на вобразныя сродкі мовы але ён шчыры на пачуцці. Самым прадуктыўным прыёмам, праз які аўтар адначасова хавае і раскрывае свае эмоцыі з'яўляецца ўмаўчанне, графічна абазначанае шматкроп'ем. Вядома, што гэта моўны зварот, які можа аздобіць любую стылістычную фігуру мовы, троп, аднак і асобна ўжыты ў маўленчай плыні ён заўсёды дапамагае перадаць унутраны стан апавядальніка, яго эмоцыі [2, с. 91]. Навукоўцы сцвярджаюць, што пісьменнік, недаказваючы думку, нібы спецыяльна гэта робіць, каб чытач змог задумацца над зместам і тым самым нібы дамаляваць сітуацыю, здагадацца, якія словы не вымаўлены [1, с. 429].

Як сведчаць факты, Р. Барадулін 7 разоў выкарыстоўвае дадзены прыём ўмаўчання і робіць гэта, як правіла, у канцы вершаванага радка: *Не выйшаў ты і ў гэты раз Мяне спаткаць, паднесці рэчы...; Глядзіш удаль з-пад шкла партрэта...; Хацелася пачуць: «Сыноч...»; Бацькоўскім быў мне кожны крок...; Якожнаму насустрач бег І чуў кароткае: «Прыедзе...»; Не йшоў ты...; «Вось наша ўся сямейка ў хаце...», а таксама адно ўмаўчанне ўжыта аўтарам ў сярэдзіне радка: «А я... чакаў з усіх дарог». Адзін і той самы знак прыпынку (тры кропкі – шматкроп'е) кожны раз перадае розныя эмоцыі: адпаведна прыведзеным прыкладам: расчараванне, задуменнасць, пяшчота / ласка, чаканне, працягласць дзеяння, спачуванне, расчараванне, радасць. У апошнім прыкладзе, мы думаем, што аўтару цяжка нават гаварыць, яму нібы не хапае паветра, каб выказаць увесь гэты боль і сваю веру ў тое, што бацька вернецца.*

Другі частаўжывальны стылістычны прыём – інверсія, якая дапамагае аўтару шляхам перастаноўкі слоў з прамым парадкам вылучыць сэнсава важнае слова. У аналізуемым тэксце, у словазлучэнні дзеяслоў + назоўнік (займеннік), менавіта другое слова прыцягвае ўвагу чытача. Навукоўцы слухна адзначаюць, што інверсія прэдыкатыва (выказніка) прыносіць у

выказванне адценне размоўнасці [3, с. 260], што мы і назіраем у сэрцы. Паэт гаворыць з бацькам: можна нават сказаць, што верш і пабудаваны ў форме маналогу-звароту: *Не выйшаў ты; вырас сын; ішлі салдаты...; каторы раз сыходзіў снег...; вярнуліся суседзі; не плакаў я; не йшоў ты; заворвалі маршчыны; еду я; не прыйдзеш ты*. Калі перачытаць выпісаныя з тэксту прыклады, то можна заўважыць, як лаканічна яны перадалі змест усяго тэксту. Так, сапраўды, бацька не прыйшой, не вярнуўся, а час ішоў – сын і жонка чакаюць бацьку і мужа. І, на вялікі жаль, мара аб тым, каб аднойчы, вярнуўшыся дадому, лірычны герой пачуў ад маці, што ўся сям’я ў хаце (значыць, тата дома), так і не спраўдзіцца. Лёс жорсткі, але кожны спраўляецца з ім па-рознаму: паэтава сэрца можна трывае, можна церпіць пагрозы сяброў, а таксама боль і сум, калі назірае, як у чаканні старэе маці.

Лексічных сродкаў выразнасці ў творы значна менш, сярод іх метафары – *вяз крануў галінамі за плечы, сыходзіў снег, маці маладосць глыбей заворвалі маршчыны*, а таксама эпітэты – *бацькаўскі крок, шчырыя слёзы*; перыфраза – *А шапку я заўжды здыму перад магілай невядомай* (выраз ужыты ў значэнні «пакляннюся, з павагай прывітаю магілу невядомага салдата»). Вядома, што тропы – гэта выразы з пераносным значэннем, аднак аўтар не хавае пачуццяў, гаворыць пра свае адчуванні прама. Яму не трэба шмат слоў з пераносным значэннем, каб перадаць сваю любоў, надзею чакання і боль расчаравання. Рыгор Барадулін піша проста і зразумела, дакладна і выразна – так ён хутчэй будзе пачуты кожным, хто чакаў і не дачакаўся, хто чакаў і дачакаўся сваіх блізкіх з фронту... Гранічнасць гэта пачуцця падкрэсліваюць вакатыўныя сказы – словы-сказы, завершаныя недаказем і клічнай інтанацыяй: *Хацелася пачуць: «Сынок...» І крыкнуць радаснае: «Тата!»* Вядома, што вакатыўныя сказы «не маюць працягу развіцця думкі ў параўнанні са сказамі, ускладненымі зваротамі, але яны ў сціслай форме перадаюць самыя разнастайныя эмоцыі – смутак, жаль, боль, радасць, захапленне, здзіўленне і інш». [1, с. 95]. У нашым выпадку праз такія сказы перадаецца высокая ступень узрушанасці, радасць ад матчынай доўгачаканай сустрэчы.

Яшчэ адзін сродак перадачы паэтавых эмоцый – гэта словы-назоўнікі з памяншальна-ласкавымі суфіксамі. Яны спатрэбіліся паэту, каб выказаць душэўную цеплыню да тых паняццяў, якія закранаюць сям’ю, родных людзей. Відавочна, тое, што тычыцца сям’і, для Рыгора Барадуліна надзвычай важна, таму ён і чакае поўных пяшчоты і любові слоў – *сыноч* (ад бацькі), *сямейка* (ад маці).

Такім чынам, верш Рыгора Барадуліна «Бацька» – гэта гісторыя многіх сем’яў Беларусі. Кожны трэці жыхар нашай краіны аддаў сваё жыццё, каб сённяшняе маладое пакаленне не ведала такой бяды, як фашызм і генацыд беларускага народа. Колькі дзяцей засталася сіротамі без маці і бацькі!.. Колькі разбітых сэрцаў не ўваскрэсла ад болю страты!.. Наша пакаленне абавязана шанаваць памяць пра герояў Вялікай Айчыннай вайны:

*Паверыць цяжка мне таму,
Што больш не прыйдзеш ты дадому.
А шапку я заўжды здыму
Перад магілай невядомай.*

СПІС ВЫКАРАСТАНЫХ КРЫНІЦ

1. Голуб, И.Б. Стилистика русского языка / И.Б. Голуб. – М. : Рольф; Айрис-пресс, 1997. – 448 с.
2. Пісарэнка, А.М. Лінгвастылістычны аналіз мастацкага тэксту : вучэб.-метад. дапам. / А.М. Пісарэнка, В.А. Гуліцкая; Мін-ва культуры Рэспублікі Беларусь, Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў. – Мінск : БДУКМ, 2014. – 162 с.
3. Романова, Н.Н. Стилистика и стили: учебное пособие; словарь / Н.Н. Романова, А.В. Филиппов. – М. : Флинта, МПСИ, 2006. – 416 с.